

KÖZMŰVELŐDÉS

Felelős szerkesztő: Wagner Sándor.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztári-, az esetleges reklám-cikkek pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden vasárnap.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	8 Kor
Félévre	—	—	—	—	—	4 .
Negyedévre	—	—	—	—	—	2 .

Hirdetések díjazás szerint.

A szeretet szózata.

Nemzetek, családok, testvérek, rokonok adáz gyűlölségben égnék. A mindennapi élet prózai érdeke szítja a gyűlölségnek ezt a tüzét. Ócsároljuk egymásnak a munkáját, sőt letaroljuk egymás vetését, hogy magunk törtelessünk előre. Az elbukott küzdőért nem szánalom kél szívémben, hanem kaján meglepődés. Egyvel kevesebb. Nagyobb tér marad nekünk s mélyebbre vághatjuk be késünket a kenyérbe.

E gyűlölséges, zűrzavaros állapot nem kezdett, nem is ok, hanem következmény és okozat.

Következménye és okozata annak a rettenetes jelenségnek, mely évek hosszú sora óta mind szélesebb mederben terjed s mind mélyebben mérgezi meg az alsóbb rétegek lelkét is. Ez a jelenség: eltávolodás és elszakadás Istentől. Szent Péter trónjáról — az új pápa első enciklikájában — hangzott el a szózat, hogy a beteg világot és társadalmat meg kell gyógyítani. „Megújítani mindeneket Krisztusban“. Ugymond az apostollal. Ez lesz

a szent Atyának is életcéja, melyért minden erejét, akár életét is feláldozza.

Mindent elkövet arra, hogy az evangéliumnak szent törvényei és tanácsai régi méltóságukba helyeztessenek vissza. Különös gondoskodás tárgya: a házasság szentségének bizonyossága, a gyermekek nevelése, a közügyeket intézők kötelessége, a javak birtoklása és használata.

Helyreállítandó a társadalmi rend különböző osztályai között az egyensúly a keresztény intézmény és erkölcs által.

Ime a nagyszerű, de nagyszerűségében nehéz program. Sikeres megoldására csak az számíthat, akit ebben felsőbb hatalom és erő támogat. Szent Péter trónjának birtokosa ez, aki a Szent Lélek erejétől támogatva fogja megharcolni a béke olajágával kezében a legszebb, a legnehezebb vér nélküli harcot.

Eszköze az, hogy Krisztus kiképződjék mindenekben. Elsősorban azokban, a kik kijelöltetnek arra, hogy a Krisztust másokban kiképezzék. Szóval különös súlyt fektet a papság kiképzésére, a papnevelők helyes berendezésére és vezetésére, mert

olyanok lesznek a jövőben a hívek, a milyenek azok, a kiket a papsággal megbíztlak.

De, hogy Krisztus mindenekben kiképződjék, arra — vessétek jól emléketekbe! mondja a szent Atya — leghathatósabb eszköz a szeretet. Krisztus a maga egyházát a szeretetre alapította s a szeretet terjesztette azt el az egész világon.

A szeretet jóságos, türelmes, irgalmas. A szeretet igazságos, áldozatra kész. A szeretet kiterjeszkedik azokra is, a kik elenségeink és rosszakaróink. „Átkoztatunk és mi áldunk, üldözést szenvedünk és eltűrjük, szidalmaztatunk és mi könyörgünk.“ Ez a szeretet evangéliuma. Ez a keresztény felebaráti szeretet a legalkalmasabb a lelkeket megszálló kód eloszlására, valamint Isten világszágának és békéjének közelebb hozására. Lehet, hogy egy ideig kézni fog a gyümölcs, de a szeretet sohasem fárad el a kesedelmeskedéstől.

A szent Atya pedig a szeretettel ajkán és szívében kezdi meg magasztos uralkodását s a szeretet Istene erőt fog adni neki annak kivételére, hogy megújuljon minden Krisztusban!

TÁRCA.

Imádni őt . . .

Imádni Őt, a szentségház Királyát,
A kit a végtelenség jellemez . . . !
Imádni kell! — És im' a véges ember
Egy Istent mily hálátlanul sebez.
Szívében ég a szeretet irántunk,
S nekünk nem kell, minket más lelkesít;
A földi dīb-dábságokért lenézzük
Az égnék üdvös, örök kincseit.

Miért? — Hogy létünk csillogjon, ragyogjon!
Hogy dicsőítsenek az emberek . . .
Lelkünk hevül, a mulóságra éber;
S öröknél mély álomban szendereg.
Mit szól az Úr? — „Ki megvall engem, én is
Megvallom őt égi Atyám előtt;
De ki restel testvérének nevezni,
Én is lesújtom, megtagadom őt . . . !“

Tanulni kell! Ember térj már eszedre,
Lomhán ne töltsd e drága életet!
Mit ér az ábránd, ha esalódnál kell majd
S szived előbb-utóbb is elped.
Hódolj meg végre Isten-alkotódnak!

Hisz földi úrnak terdet hajtogatsz,
S kinek hatalma trónokon magaslik,
E lét Urának hűlen mit sem adsz?

Az angyalok remegve meghódolnak,
A szentek himnuszát zengenek Nekí,
S a porzem, ki egy pillanatban támad
És eltűnik, Őt göggel megveti;
Szavára tenger, ég, föld engedelmes,
Orkán és fergeteg is elcsitul,
S kibe értelmet oltott, gúnyolódik,
Nem is akar tudni hatalmáról . . . !

Imádni kell! Oh térj meg bűnös ember,
Lihégy mit futsz esalva báb után . . . ?
Fény, kincs sajjóbbá teszsz szenvedéssed,
Csak bűt fakasztrnak lépteid nyomán.
Boruj le itt; ez oltár kincses bányá,
Hol Üdvözítőd társalog veled . . .
Itt van a kincsed, boldogságod, fényed,
Vágyad, reményed, élted, — mindened!

Faustinus.

A Tátorban.

(Folytatás.)

Uj-Tátra-Füred mint nyaraló és turistatelep elsősorú jelentőségű két testvérrel Ó- és Alsó-Tátrafüreddel; 1000 méternél magasabban fek-

szik, vadregényes tavas vidéken és pedig a Magas-Tátra déli tövében. Van egy csekély jelentőségű savanyúvíz forrása is. Mint fürdő tehát csekély jelentőségű, gyógyforrása nincsenek, de van modern vizgyógyintézete, mint klimatikus gyógyhely híres lép- és törpefenyő fürdőiről is. Közönsége a legelegansabb. Hogyne, hisz az itt uralkodó drágaság miatt csak olyanok nyaralnak itt, a kik tömött pénztárcával rendelkeznek. De meg kell adni, hogy van is kényelem és pompás kiszolgálás. Az egyik óriási étteremben több százra menő közönséget láttunk a mult estén; a pincérek fekete serege zajtalanul lépdel a puha szőnyegeken; nincs pohár, tányéresörgés, csak lágy zöngés; a mit kívánsz egy pillanat alatt előttem terem a melegített tányéron. Egy erdélyi fatányérost kértem, kíváncsi lévén, hogy milyen lesz ez itt a Tátorban. Hozták, egy csomó különféle körülteszel tarkázva, még fanyelű bicskát is adtak a tetejébe, jó volt, de az ára is borsos — 2 K. 20 fillért fiztettem érte.

A fürdőtelepet bejártuk s azután utnak indultunk a tarpataki vízesés megtekintésére. Nem bértünk ezen célra lovakat, újból az apostolok lovát tartván ezen célra legbiztosabbnak és a legjutányosabbnak is. Nagyon jó karban tartott uton, fenyvesek között haladtunk, mindenütt jelző tábla mutatja az irányt, eltévedni nem lehet.

— **A szegedi katonai túlkapas.** Szeged városa is kegyelettel ünnepelte okt. 6-án az aradi vértanúk emlékét. A kegyeletet hangulatot azonban megzavarta és a kedélyeket felkavarta a katonaság tapintatlan jogtörvése. Az említett napon a Kossuth szobrán a járőrök egy szokatlan felírású koszorút vettek észre: „Drága emlékednek — a visszatartott harmadéves katonák.” Ez a felirat nem tetszett a szegedi katonai parancsnokságnak, a katonai fegyelem szörnyű megsértését látta benne s azért egy katonával a koszorút levételénél, azt elküldte a rendőrségre. A polgárság azonban tudatára jutván a jogtalan katonai beavatkozásnak követelte a koszorú visszahelyezését. Ez meg is történt. Katonák azonban most már teljes készülettel jelentek meg, s a szobor mellett levő rendőrök erélyes tiltakozása ellenére a koszorút levették s most már a kaszárnyába vitték. Ez a dolog még jobban felháborította a polgárságot, tüntetni kezdett a katonák ellen, mire ezek felütözött szuronnyal rontottak a népre, a tisztek pedig forgópisztolyból lövöldöztek akárcsak a Balkánon a hogy szokás. Szegeden tehát nemesek a nemzeti kegyeletnek, hanem a fennálló törvényeknek is sokszorosa megsértése történt a katonaság részéről. Mert feltéve, hogy a kérdéses koszorút csakugyan elkészítették, visszatartott katonák tették ki: akkor is a katonai parancsnokság az eltávolítást csak a polgári hatóság fórumaitól követelhette, illetőleg kérhette volna, de magának fellépnie nem lett volna szabad. E fellépésével nemesek túllépte szigorúan megsabott hatáskörét, hanem sokkal nagyobb mértékben és hevesebb formában politizált, mint a koszorút kitevő állítólagos katonák. A katonai hatóságnak a kaszárnya falai között kellett volna a maga dolgát elintéznie, de nem az utcára kivinnie. Akárhogy forgassuk is a dolgot, ezt a katonai túlkapást még más időkben sem lehetne menteni, annál kevésbé lehet a mostani változásos helyzetben.

Valóban szomorú állapotok vannak nálunk. Nincsen ország, a melyben annyi katonai botrány volna, mint Magyarországon.

A botrányok alatt nem apró-cseprő összepörölést, katonai és polgári civakodást értünk, melyek az előtű helyzet következtében másutt is gyakoriak, hanem azokat értjük, a melyek a nemzet érzületét és becsületét sértik és támadják meg.

Ezek a jelenségek minduntalan azt demonstrálják, hogy a polgárság, a nemzet más — katonaság megint más, egymástól idegen valami. Mintha nem egymásért volnának s nem egymást egészítenek ki. Más boldogabb országban a nemzet a hadsereget a magáné, édes válójának tartja, mert érzi, tudja, látja, hogy egy eszményért, egy célért: a hazáért, a nemzet boldogulásáért élnek, vannak és küzdenek. Nálunk — fájdalom — ez a boldogító érzés, polgárság és katonaság összeforrásból táizmán nem létezik. Nálunk a katonák nem a haza katonája, hanem a hatalomé. A nemzet ezért nem szereti a hadsereget, melyben az ő vére is szolgál s a katonaság tisztikara nem akar tudni a nemzetről. Ez a fura helyzet valóságos gyűlöletes viszonyt teremtett meg nálunk azon két elem között, melyek közt egészséges állapotok esetén a legnagyobb vonalomnak kellene uralkodni, mint a nemzeti lét két tényezője közt: a polgárság és katonaság között.

Fájdalom, a szegedi eset csak megerősíti a nemzetet eddigi véleményében. Erős, kemény elégtételre volna most szükség, ez talán csillapítaná a kedélyeket.

— **A negyedik országos kath. nagygyűléstől** még egy hét választ el bennünket. Ekkor számunkhoz, benső vallásos érzésünkhöz, lelkesedésünkhöz képest tüntetően adhatunk kifejezést egyútté tartozandóságunknak, igaz meggyőződésünkhöz. Megjelenésünkel megmutathatjuk, hogy nemesek névleg vagyunk katoliku-

sok, hanem tényleg és valóban, hogy nemesek panaszkodni és lamentálni tudunk a világ, a társadalom bajai miatt, hanem tenni is akarunk. Páratlan kedvező alkalom kínálkozik most arra, hogy egyházmegyéinknek még legritettebb zugából is felrúdulhassanak a hívek tanulni és okulni. Csak természetesen találjuk, hogy lelkeszeink, tanítóink, minél nagyobb számban fognak ezuttal megjelenni, de ez még nem elég. Hassanak oda, hogy az intelligencia és a szegényebb nép köréből is egyes csoportokat felvezethessenek s hogy a községekben létező kath. egyesületek testületileg menjenek fel a nagygyűlésre. A költség kevés, a mezei munka szünetel — nincsenek tehát olyan komolyabban gátló okok, melyek a részvételben gátolnának. Nehéz az idők járasa — segítsünk magunkon. Fel tehát kath. testvérek!

Teljes tájékoztatásul a következő tudnivalókat közöljük:

A nagygyűlés tagjai. A Nagygyűlés rendes tagja lehet minden katolikus férfi, aki 4 korona tagsági díjat fizetett. A rendes tagok részt vehetnek a Nagygyűlés ünnepségein, a nyilvános és szakosztályi üléseken. A szakosztályi üléseken szólási és szavazási joggal bírnak.

Hölgyek pártoló tagok lehetnek s tagsági díj fejében 2 koronát fizetnek. A pártoló tagok részt vehetnek a Nagygyűlés ünnepségein és a nyilvános üléseken.

Szegényebbeknek a tagsági díj elengedtetik.

Jelentkezni lehet a Katolikus Nagygyűlés irodájánál: Budapest, IV. ker. Molnár-utca 11. Kath. Kör.

Tagsági jegyek. A jelentkező tagok névre szóló „Tagsági jegy”-et kapnak, mely az utazásnál s a Nagygyűlésen igazolványul szolgál. A szakosztályi és nyilvános ülésekre tagsági jegy nélkül belépni nem lehet.

Utazás. I. A Nagygyűlés tagjai a magyar kir. államasúttal és a kassaoderbergi vasút vonalain az I. osztályon II. osztályú jeggyel, a

Folytonosan emelkedik utunk s folyton találkoztunk turistákkal, kisebb nagyobb társaságokkal. Az idő kellemes volt; egy pár vékony felhő elfödte a napot, koronkint fel-fel tüntek sugarai s a fenyvesek között aranyástrakák voltak. Két és fél órai út után a Rózsa menházhoz értünk, mely szintén egy pár villából, étkezőből s postából álló telep, hanem már hallani lehetett a vizeses távoli moráját. Itt megnyílt szemünk előtt a Tarpatak völgye, mely a Magas-Tátra egyik legjobb és leglátogatottabb részlete. A két völgy közül az egyik a nagyszalóki esücs és a közép orom között húzódik, a második a közép orom és a Lomnici esücs között, egyesülnek a Rózsa menház felett, hol a vízben gazdag Tarpatak gyönyörű vizeséseket alkotva zuhan a völgybe le, hogy a Popráddal egyesüljön.

Millió esepet alkotva hull alá a habzó víztömeg, a napsugarait s a szivárvány összes színeit mutatják azok, zuhogásuk a vadregényes tájékhöz a zenét adják, mely a környezethez nagyonis hozzáillő. Mintha bősüzt óriások küzdöttek volna itt, óriási szikladarabok hevernek szerte szét, de köríti őket a havasi vidék gazdag szinpompájú Flórája s koszoruzzák az örökzöld fenyvek. Méltóságúteljesen néz alá a lomnici esücs, szakadékaiban a soha el nem olvadó hó és jégtömeg leirhatatlan staffagot nyújt a sziklák között habzó fehér hullámok haragos képének. Amott egy kigyó a veszedelmesebb fajtából bujkál a szikla alól, a társaság egyik gyermektágya felriad, s ijedt sikoltozására oda sietnek mások is. A kigyó nyújtja fullánkját, dühösen szembeszáll támadó ütés el ábitja

és ártalmatlanná teszi. A esücsök felől ott a magasban a jobb szemük zergét vettek észre. Mozdulatlanul áll a magasban, bizonyára ez ő az, mely a legelésző nyáját minden veszélyre figyelmezteti. Lefelé a szepesi völgy nyílik meg, téréség, honnan felhangzik a vonat dübörgése. Fel-mehettünk volna tovább is az öt tóhoz, de a látottakkal megelégedtünk és a visszatéréshez fogtunk. Utközben hatalmas cigánykaravánnal találkoztunk.

Vad tekintetű tagjai gyanus szemekkel nézegettek. Szerencsére többen voltunk és így elment kedvük minden rossz szándéktól, mit a magánosan sétálóval bizonyára megkísérlettek volna.

Délután már lábaink megéreztek a sok gyaloglást, különben is az idő hajlott és így bérkoesikat fogadtunk, hogy a Tátrába tovább utazzunk.

Egy órai kocsizás után Tátra-Lomnicet értük el. A lomnici esücs alján terül el a kies furdótelep, mely a földművelésügyi miniszterium tulajdona. Nagy áldozatokkal kies furdóhelyre alakították át, melynek területe alagesövekkel, vízvezetékekkel ellátva, befásítva, parkírozva van. Fölötte magaslik a lomnici esücs.

Az eső esepertgett, s mi megállás nélkül tovább haladtunk át Matlárházán, mely szintén furdótelep. A Tátrának tulsó oldalára kerültünk a legszebb fenyőerdők között. Altalában itt láttuk a legszebb és legvastagabb fenyőfákat. Sűrűjében az erdőknek vad bőven van; medvejárásról is hallottunk, néhány nappal ezelőtt több medve rontott az akolra és számos juhot

széttépett. Egy óvatoss róka szimatolva dugta ki fejét a sűrűségről s vigyorogva nézett az elhaladó kocsik után; biztonságban érezhette magát, mert hiszen fegyvert nem hordottunk magunkkal.

Útazásunk célja Barlangliget volt, mely a béli mészhasasok és a szepesi Magura között határolt gyönyörű völgyben fekszik. A telep végen nagyszámban közönség várakozott nemzeti zászlókkal s cigánybandával. Ilyen tisztes fogadtatásra nem számítottunk, de egy pillanatig sem ártattuk magunkat, hogy ez nekünk szóltana. Frigyes főherceget várták, ki családjával Alsó-Tátra-füredről átrándult. Minő gyönyörű vegetáció, mily gyönyörű park! A hegyoldalból hatalmas patak rohan lefelé apró vizeséseket alkotva, ezüst habjai felvillámlanak az örökzöld lombok közül. Szébbnél szebb villák utcasort képeznek az út mellett, a villamos világítás vezetékül szolgáló felzászlózott oszlopokkal.

Egy szép villában találtunk kényelmes és olesó szállást, a közeli étteremben izletes vacsorát.

Másnap elindultunk a Csepköbarlang meg szemlélésére. Kürtjelzéssel adták tudtára a közönségnek, hogy itt az idő a barlangba való bemenetelre. Alig felőrai szép fenyvek közötti út után a barlang legszebb része a szoboresarnok, a habléány terem, melynek falazata patyolathoz hasonló fehér mészke esepéggel van bevonva. Meredek magaslatra vezetnek, hol hasra ereszkedve egy szőnyegen elterülve pillanthatni le a mélységbe, melynek fenekén kristálytisza tó terül el. A villamos lámpák felgyulnak s a

II. osztályon III. osztályú jeggyel, a III. osztályon fel II. osztályú jeggyel utazhatnak.

A kedvezmény igénybe vételéhez az általunk kiállított „Tagsági jegy” és vasúti igazolvány szükséges, melyet az iroda küld szét.

2. A déli vasút vonalain a III. osztályban egy egész II. osztályú jeggyel, a II. osztályban egy egész I. osztályú jeggyel utazhatnak oda és vissza. Vagyis csak egy jegyet kell váltaniok, mely a visszautazásra is érvényes. Itt a mi tagsági jegyeink mellett szintén külön vasúti igazolványok szükségesek, melyeket mi küldünk szét.

3. A Duna Gőzhajózási Társaság budapest —mohácsi vonalain a tagok az I. osztályon a II. osztályú menetdíjért, a II. osztályon a III. osztályú menetdíjért utazhatnak. Itt csak az általunk kiállított „Tagsági jegyek” felmutatása szükséges.

Megérkezés. Az összes pályaudvarokban, valamint a gőzhajó-állomásnál rendezők várják a Nagygyűlésre érkezőket.

Minden helyeken magasra feltűzött tábla ezen felirattal: „Katholikus Nagygyűlés.” E tábla mellett várakoznak a rendezők. Kik a Nagygyűlés tagjainak felvilágosítással, útbaigazítással, kalauzálással szolgálnak.

Lakás. Kívánatra az előkészítő-bizottság irodája a Nagygyűlés tagjai részére szállásról is gondoskodik.

És pedig: egy személynek különszoba 2 korona 40 fillér naponta.

Közösszoba, ketten-hárman együtt, személyenként 2 korona.

A nép és szegényebbek részére külön e célra berendezett helyiségekben közös lakás, személyenként naponta 40 fillér.

A lakásdíj a Nagygyűlés irodájában fizetetik.

Lakasrendelésnél határozottan meg kell jelölni a napokat, illetve az éjjelt, melyen a lakás igénybe vétetik.

A kik idejekorán rendelkeznek lakást, lakás-jegyüket még otthon megkapják, úgy hogy megérkezve, egyenesen kijelölt lakásukra szállhatnak.

terem oldalai mintha fehér eszékével volnának bevonva, az oszlopsorok, boltozatok csillámlanak, mint megannyi drágakövek. Meszerű ország és bűbajos fény közepette vagyunk, melyet elfelejteni sokáig nem tudunk.

Tátrai kirándulásunknak végére jártunk. Az eddig kedvező idő esőre vált; a közönség menekült s alig találhattunk egy omnibusz-fele bárkát, melylyel Szepes-Bélára igyekeztünk. Majdnem verekedés támadt a kis bárkában az ülőhelyekért, találkozott olyan is, ki a kocsihágosjára állott, bár nyakába zuhogott a zápor, így tette meg az utat. Szepes-Béla utcáin áthaladva, midőn csak 100 lépésnyire voltunk az indóházától malheur ért; kocsiinknak egyik kereke kiesett és mi egymásra borultunk. Volt egy pár sikoltozás, de szerencsére nagyobb bajunk nem támadt, minthogy a szakadó esőben gyalog kellett megtennünk a további utat az indóházig.

Az önzívizi eső közepette biztos fedél alatt voltunk s mulattunk az átesett ijedelmén. Egy néhány koszos, vörös haju lengyel zsidó sürgött-forgott az állomáson. Bizonyára új hazát jöttek keresni s lesznek nemsokára földbirtokosok valahol.

Hideg szél süvöltött végig a fensikon, midőn Poprádba beérkeztünk, a Tatra haragosan pipált és a magasabb ormokat fehér hólepel fődte be.

Prokupek Sámuel.

Az iroda munkáját nagyban megkönnyíti az, ki a lakásdíjat előre beküldi, úgy hogy itt arra se legyen gondja.

Ellátás. A Nagygyűlés szegényebb tagjai a Nagygyűlés ideje alatt ebédet 60 fillérért, vacsorát 50 fillérért kaphatnak az iroda által kijelölendő helyeken.

A fizetés ezen jegyekért az irodában történik.

Megrendelésnél a napok szintén megjelölendő.

Jelvények. A Nagygyűlés tagjai részére jelvények adtnak ki, melyet a Nagygyűlés tagjai ingyen kapnak.

Vaunak ezenkívül díszesebben kiállított jelvények is Szt. István király képevel, mellő alakban, nemzeti színű csokorral, melyet darabonként 60 fillérért lehet az irodában beszerezni.

Iroda: Budapest, IV. ker., Molnár-utca 11. szám alatt van, hol a tagok a Nagygyűlés alatt bármely időben felvilágosítást kaphatnak.

Egyleti zászlók. A katolikus egyesületek, testületek zászlójukkal jelennek meg a Nagygyűlésen, melyet a szent miseken s a nagy körmeneten használnak.

A zászlókat legelőszérűbb a Kath. Körben helyezni el.

A Nagygyűlés sorrendje:

Október 19., hétfő. Délután 4 órákor: A Keresztény iskolatestvérek segítő egyesületének közgyűlése.

Délután 6 órákor: A Pázmány-egyesület választmányi ülése.

Este 8 órákor: Ismerkedési est.

Október 20., kedd. Délélt 10 órákor. Szt. Mise.

Délélt 11 órákor: Első nyilvános ülés a fővárosi Vigadó nagytermében.

Délután 3—5 óráig: Szakosztályi értekezletek.

Délután 3—5 óráig: A Kath. Legényegyesületek elnökeinek értekezlete.

Este 6 órákor: Második nyilvános ülés.

Október 21., szerda. Reggel 9 órákor Szt.-Mise.

Délélt 10 órákor: Harmadik nyilvános ülés.

Délután 2—5 óráig: Szakosztályi értekezletek.

Délután 2—5 óráig: A keresztény szövetségek IV. Kongresszusa.

Október 22., esütörtök. Reggel 9 órákor Szent Mise.

Délélt 10 órákor: Negyedik nyilvános ülés.

Délután: Nagy körmenet Szent István jobbjához Budavárába.

Püspök urunk apostoli bérmakörútja.

Mócs — Katona — Györgyfalva.

A mezőség hepe-hupás csupasz oldalain bőséges volt ez idén az Isten áldása. A Gondviselés még többet akart adni, megakarta tölteni és meg is töltötte lelki kegyelmével a lakosság szívét és lelkét is. Ide vezette Erdély fardhatatlan főpásztorát. És volt a mezőségnél örökre emlékezetes, feledhetetlen néhány napja. Olyan napja, minőt Majláth püspök megjelenése, apostoli lelke szeredhet csupán a sziveknek. Ragyogó fényes, édes pillanat, mért nem vagy tartósabb, mért repülts oly gyorsan? Hogy máshol milyen lehetett a belső tartalom, azt minden Közművelődés olvasó igen jól tudhatja. Mindenhová elvitte a püspök az ő apostoli lelkét, s minden helyen magához bilincselte a lakosság szívét. A keret, a külsőség sem lehetett bomlályosabb, mint a milyen vala a mócs-i úti.

Szept. 28-án délután vett búcsút a Főpásztor Kőlozstól, és a szép, de poros mócsi úton indult Mócs meglátogatására. A közigazgatási

határszélén, a Sárge-tanyánál, dálnoki Gaál Elek lakásánál a mezőség intelligenciája, valami husz négyes fogat várta a püspököt. Diszkapú is volt. Ott várta a járás fiatal, tevékeny főszolgabírája d. Gaál Jenő. Meleg közvetlenséggel üdvözölte Erdély Püspökét és vette át járásának területén a vezetés teendőit. Szíves v^o sz. volt erre a felelet s a pompás állami uton megindult a kocsi hosszú sora, minőt a ménesi hágo is még aligha látott. Mások döcögős egyesek kapaszkodnak fel a meredeken. Gyalog megy az útas, hogy ki ne kössön az egyes. Most toporzékolva, prüszkölve gurul fel rajt az impozáns kocsi. Elő a Gaál Jenő négyes fogata, azután a püspöki és azután a többi. Óriási porfelleg uszik a levegőben. Alig van érkezése, hogy megfeküdj a utasok mellét. Amíg leszállhat, kiszalad alóla valamennyi fogat. Nincs erre község. Jóravaló tanya síncen. Egy-egy kocsi, melynek színjei alól a pihentetők nézik kalap levéve, áhítattal és látható meghatottsággal a díszes kocsiort.

Elmaradt már a szováthi malom is. Feltűnik pár jegenyefa és akác. Községre vall itt az ilyesmi. Az is van. Mócsolt öt klméterre Oláh-Gyrest szeli át az állami út. A lakosság gör. kath., román ajkú. Kivonult ide az út mellé kicsiny gyermek és öreg egyaránt. Diszkapú áll a község végénél. Megáll itt a püspök fogata. A helybeli gör. kath. lelkész III-adeves theologus fia köszönti a főpászort. Köszönti melegen, hazafias tartalmas magyar beszéddel. Jóságos néhány szó, mi a szívhez mindig megéli az utat, — a püspök válasza. Búcsut int a gyéresieknek és indul célja felé. A mócsi hágo tetejére érve, tarackdurranás jelzi az érkezést. Megkondul Mócsnak mindenik harangja. Idegesen mozdul meg a közönség, mely a gyönyörű faszor közé állított diszkapunál szorong. Kutass Sándor a község körjegyzője mond itt üdvözlétet, köszönetet a magas látogatásért. A püspök szívesen fogadja a tisztelet illetén impozáns megnyilatkozását. Kifejezi örömet s látható örömmel tekint a magas különálló hegyre, hol a most renovált szép kath. templom előtt a várakozók festői csoportja tarkállik. A zöldágas utak mentén mindenhol kíváncsi fejek, köszöntő öregek, köszönő gyermekek. Itt a templom feljőrájánál az iskolás gyermekek állanak sorfalat. Egy kis leány Benedézi Mariska okos szemével megegyeszer ránéz az ő tatájára, mintegy biztatást remélve. Csalódik, ki hiszi. Bátran, értelmesen, kerek szép beszéddel üdvözli a gyermekek barátját s átadja a csokort, melynek mindenik virágát feltő gonddal tépték erre a nagy napra. Felhangzik a gyermekek éjlene. A püspök szől hozzájuk. Mindannyian hallják, mindannyian értik, s bizonyára felnőtt korukban is sokszor fogják emlegetni.

A templom ajtajánál a helybeli lelkész és Gr. Beldi Kálmán, az áldozatkész gondnok várják és fogadják a celhoz ért főpászort. A gyermek üdvözlere atyai válasz. Bemennek a templomba, melyet zsufolóság megtöltött már a nép. Szőszekre megy a püspök. Padokra állanak a hívek, csakhogy láthassanak, minden kis szót jól megjegyezzenek, lelkők teljesen beteljen. Komoly a tárgy, a halálra az előkészület. Megrázó, életből merített példákka realizálja a püspök a szomorú rideg valót, a hitetlen bűnös ember halálát. Jól akarsz meghalni? Él jól. Kerüld a bűnt.

Majd felhangzik a halotti zsolozsma „Ments meg engem Uram”; a hívek imája a megholtakért a jó halálért, a megtérésért.

Az imádság nem volt hiabavaló. A püspök és környezete órákon át gyöntatta a jelentkezőket, kiknek száma 29-ének kora hajnalán egyre szaporodott. 1/29 órákor kezdődött a bérmálás. 76-on jelentek. Mise alatt igen s okán vették Jézus legszentebb testét a főpásztor kezéből. Bérmálás előtt és

után a szószékéről beszélt a főpásztor. Nem volt szív, mely magába nem szállott, szem, mely meg ne nedvesedett volna. Ilyen forma volt a belső tartalom. Majláth püspök apostoli sok-sok teendője nem volt elég Szent-Mihály napjára. A délelőtti folyamán a szabad ég alatt, a plebánia udvarán maga köré gyűjtötte az iskolás gyermekeket s hosszasan elgyönyörködött azoknak feleletein s beszélt hozzájuk gyermekdeden, de úgy, hogy Erdély Püspökét sem ők, sem szülőik nem fogják egyhamar elfeledhetni.

Majd a tisztelgőket fogadta. A róm. kath. egyháztanács Gróf Beldi Kálmán vezetése mellett, az ev. ref. lelkész és presbiteriuma, a gör. keleti egyház, a járásbíróság, a mócsi zsidóság, iskola-gondnokság, adóhivatal, kaszinó, a községi képviselő fejezték ki örömeiket, tiszteletüket a főpásztor előtt.

Erre 27 terítékű ebéd következett, mely alatt a Főpásztor szeretetreméltó modora lebilincselte, meghódította mindenkit. Félve, sajnálattal gondolt mindenki az elválásra. Igen korán történt. Nem is volt elválás. A ki csak tehetette, mind-mind elkíserte Katonáig. Hőség, por, fáradtság megszűnik akkor, mielőtt a szív, a ragaszkodás követeli jögnit. Nem is faradtak a kísérők hiába. Katona fele is olyan volt Majláth püspök fogadtatása, hogy ha Mócs meg nem előzi, Katona menten túlesz rajta.

A járás határánál a mócsi szolgabíró búcsút vett a Főpásztortól; Veszprémi, a sármási főbíró üdvözölte szívből, melegséggel járásterületén. A távolból jött sármási ev. ref. lelkész is mondott üdvözölő beszédet. Szépet, tartalmasat, okosat és talpraesettet. Erdély püspökének apostoli buzgalomát, vallása, hazája és népe érdekében folytatott lankadatlan működését aligha még aposztrofálta kollégái közül valaki ily talpraesetten. Utána a sármási gör. kath. egyház esperese fejezte ki hódolatát a püspök előtt. Ez útközben történt. Messze még Katona. Poros az útja, de nem unalmas. Valóságos kis tenger a katonai tó. Meg kell kerülnie a Katonába utazónak. Úgy elgyönyörködik a szem keklő szép vizében, fürdő kacsiban, susogó nádjában, hogy észre sem veszi a közelgő falut.

A szeretet és tiszteletnyilvánítás a közgazgatás és egyesek részéről Katonában nem vala kisebb, mint megelőzőleg. Csak ismétlésbe esik a regisztráló, ha aprólékosan leírni törekednek a fogadást. Katona ősz lelképáztora kevés számú híveivel együtt a főpásztor lábaihoz tette híveit és maga hódolatát s le lehetett olvasni vonásairól az örömet, hogy püspökét két napon át tisztelheti házában.

A hatás, a ragaszkodás itt is nőttön-nőtt s könyvet hullatott valahány, mikor ütött az elválás órája. Veszprémi főbíró figyelmé egy kis epizóddhoz is juttatta a püspököt. Halászatot rendeztek a gyekei tavon; csak rövid ideig gyönyörködhetett benne a főpásztor, mert még hosszú út állott előtte. Mócson keresztül Györgyfalvára kellett mennie. Katonától Györgyfalváig — nem közönséges ez út. Közbe esett azonban Mócs és a kolozsi uradalom. Amott dálnoki Gaál Jenő, a mócsi járás derek főbírója látta szívesen villásreggelin a püspököt és környezetét, s a lehető legnagyobb figyelemmel, igazi tisztelettel és szeretettel környezte művelt nejevel együtt magas vendéget. Pompás négyesen ő kalauzolta a kolozsi uradalomhoz is. A rövid mezei úton pillanat alatt Turcsa uradalmi intéző vendégszerető asztalánál ült a püspök. Ebéd után aprólékosan megtekintette az uradalmat. Gyönyörködött a pedáns rendben, az igazi szakszerű vezetésen s valóságos apostoli működésére mégis az az igazán jellemző, hogy nem volt a nagyterjedelmű

uradalomnak egyetlen munkás lakása sem, hol meg nem fordult, hol pár szóval ki ne mutatta volna az ő édes, igazán főúri és mégis oly demokrata lelkét. Búcsút vett a szíves házigazdától s környezetével együtt útnak indult Györgyfalva felé. Turcsa intéző kísérte. Megelőzőleg melegen köszöntötte a mócsi járás főbírójának — dálnoki Gaál Jenőnek — szíves fáradozását és elment. Itt maradtott emléke. Visszavárjuk. Vissza is kapjuk mihamarabb. A hol rövid idő alatt így megszerették, oda még eljön, hogy az átélt tünevényes napok emléke után újból átjárja a kölcsönös szeretet a lakosság és püspök lelkét mihamarabb, Isten hozza! Vajha mihamarabb lenne.

Értesítés a Közművelődés pályázatáról.

A Rejöd József ügyvéd úrtól kitűzött pályáttelre, mely Kisfaludy Sándor Himfy szerelme egyik igen ismert strófájának latin nyelvre való fordítását kívánta, összesen öt pályamunka és ezekben hét próbafordítás érkezett be. A pályamunkák megbíralására kiküldött bizottság a következőkben állapodott meg:

1. A kitűzött jutalmat egy pályamunka sem érdemli meg, mert egyik sem abszolút értékű műfordítás; levén ennek kellékei: a szigorú tartalmi hűség, a két nyelv rendszerének megfelelően egymást fedező költői kifejezések, képek és fordulatok és lehetőleg az alaki hűség is. —

2. Első sorban kiváló dícséretet érdemel a „Volvebam libros et sacra poemata vatum, jelzővel ellátott fordítás, a mely két disztikonban adja vissza a magyar szöveget. Úgyes a nyelvezése, megfelelően fordulatosak költői kifejezései, a tartalmi hűségnek is elég jól megfelel, a versmérték szabályai ellen nem vét, de még sem fedezi megkívántató abszolút pontosággal az eredeti tartalmilag, eltekintve attól, (a mit különben a feltételek sem kívántak meg.) hogy a formai hűségnek a disztikonnal már nem felelt meg.

Másodsorban aránylag jó és szép latinságért dícséret illeti a prózai fordítást, bár egy kicsit „compta sermo“ (mint: csillagzatok megfordulnak = „sideraque declinata denuo peractis cursibus suis revehantur“), de ez azután természetesen az alaki hűségnek, mivel verset prózában adott vissza, semmiképp sem igyekezett megfelelni.

3. A hátralévő öt fordítás legkevésbé sem sikerült. Az „Omnia ad maiorem Dei gloriam“ jellegű munka igen gyenge, nincs benne semmi költőiség, merő prózai tartalmi visszaadás, de olyan, mely nem hogy költőileg, de még szóról szóra sem felel meg; versformájában az eredetihez akar hű lenni, de míg abban 4+4 | 4+3 | 4+4 | 4+3 | 4+4 | 4+4 | 4+3 | 4+3 a sorok szerkezete, addig nála 6. 7. 8. 9. 10 szótág változólóg van egy sorban, s még ilyen beosztással is: „Tantum perpetua miseria.“ —

Azután a jelégek nélkül beküldött két pályamunka következték négy rendkívül nehézkes és nagyon kiforgatott, mesterkelt fordítással, mely az eredetinek tiszta értelmét nem adja vissza, így például csak e két sort:

A szerenese forgandó,
Csak inségem állandó.

igy fordítják:

a I. Vicissitudines vitae haud sunt stabiles.
Aerumna soli fert mihimet dolores.

a II. Et fortuna quoque instar rotae vertitur ipsa,
Ast mea permanet ista moerenda dies.

vagy: „És az órák elröppennek“, ez így hangzik: „Horologii cito demoritur elangor.“ A latin nyelv-

nek szemazológiai használata ellen is vétenek, verskezelésük pedig igen hibás.

Látjuk, hogy a kitűzött pályáttel iránt elég szép és dícséretes volt az érdeklődés. A pályázók igyekeztek megfelelni feladatuknak, de meg kell vallanunk, hogy nehéz a munka, a melyre vállalkoztak, mert ahhoz a latin nyelvnek kitűnő ismerete, biztos kezelése s ezek mellett még a költői erő is megkívántatik.

A felkért bírálóbizottság nevében

Karpiss János.

A fenti bírálat alapján tehát a pályadíj ki nem adható. Ennélfogva a kitűzött összeget t. Rejöd József ügyvéd úrnak köszönötünk ismételt kifejezése mellett rendelkezésére bocsátjuk.

Szerk.

H I R E K.

— Püspök urunk ő méltósága f. hó 8-án a délelőtti gyorsvonattal székhelyére érkezett hosszúság és farszót bérnakörutjáról, de nem azért, hogy pihenjen, hanem, hogy ősi bérnálását a hegyaljai esperes kerületben fejezze be. Így már tegnap nagy kísérettel Alvincere utazott, hol ma adja fel a bérnálás szentségét.

— Az első hét éves periódus. Püspök urunk ősi bérna körutjából október 8-án a kolozsdobokai esperes kerületből kíséretével székhelyére érkezett. A ciklust, melyre ezen utjával feltette a koronát, nem akarjuk ezen a helyen részletezni, csak egyre-másra szeretnénk úgy általánosságban ezuttal reámutatni.

Október 11. és 12-ike nevezetes időpont egyházmegyénk történelmében. Ezen napokon fogja Püspök urunk Ő Méltósága Alvinc és Magyar-Igen községekben a bérnálás szentségét kiosztani. Ezzel egyházmegyénk életének egy nevezetes periódusa záródik le, mert kegyelmes főpásztorunk befejezi apostoli tevékenységének, a kanonika vizitációk nagy felelősséggel járó munkakörének első, turnuszát. Ezelőtt hét évvel 1897. június havában indult el első bármantjára s azóta szakadatlan egymásutánban bejárta Erdélynek 15 vármegyéjét.

Mint ezen lapok olvasói előtt ismeretes, megvizsgálta a 16 espereskerületnek 227 plebániáját, a filialisok közül, melyek az egész egyházmegyében 3200-at tesznek ki, a népesebbeket és így a népszámlálás utolsó adatai szerint körülbelül mintegy 333,749 hívét látogatta meg saját fűzhelyükénél és részesítette itt őket malasztalteljes főpásztori áldásában.

Másfél, két hónapig is terjedő úthán találta minden őszt és tavaszt, járatlan úton szelve végig az időjárás viszontagságai között szűk völgyeinket, s a székelyföld bérctetőit. Sokat kellene írunk, hogy méltóképen megörökíthessük önfeláldozó tevékenységének eredményeit. De a méltatás helyett inkább imádkozunk drága életéért s hálát adunk alázatos szívvel az isteni gondviselésnek, hogy egyházmegyénket ilyen apostoli lélekkel ajándékozta meg.

S hogy milyen mindezek után most a végeredmény, minő egyházmegyénk hitéletének képe — és miként buzgólkodott az Ur országának kiépítésében és mindenek megújításában Krisztusban, erejét, egészségét, önmagát nem kimélve, hogy másoknak használhason, mint a nemzetek apostola ezelőtt kétezer esztendővel cselekedte; — és mennyi kegyelemmel tetézte Isten ezen Krisztusért vívott nagy munkát, — mindezekről az igazságos történelem fog a közel jövőben számat adni, melynek lapjain a mint a közvélemény mondja: „a hitújítás ezen ébredő korában” — magát már is halhatatlanná tette.

Ma, mikor épen ezen sorokat írjuk, d. u. 1/2 órákor indult el Alvincre kísérve városunk katolikus intelligenciájától díszes fogatokon.

Méltán látunk gondviselésszerűséget abban is, hogy a periódus egyik utolsó állomása épen Alvinc a híres Martinuzzi György vértanúságának színhelye, aki egykor két ország sorsát intézte bölcseséggel s hitének erejével mentette meg az erdélyi katolicizmust a protestans invázió elnyelésétől. Martinuzzi kastélya ma romokban hever. De a romokból kiemelkedik most is nagy szelleme, példát mutatva arra, hogyan kell együtt szolgálni Istennel a hazát. A két szellem a romok felett találkozik, s míg egyik áldólag néz vissza a múltba, a másik a jövő felé mutat biztatólag, megaranyozva homlokát annak, kinek kezében látja munkája folytatásának zárlatát.

Alvinc és Magyar-Igen után, miként lapunk más helyén is megolvasható, az apostolok sírjához Rómába zarándokol, hogy ott Istennek hálát adjon az elmúlt hét évben nyert sok kegyelmeiért és jóakaró segítségért kérje ki a jövő nagy munkájához is.

Egyházmegyénk összes kath. hívóinek, érezzük, forró imádsága száll fel ma Kegyelmes atyánkért ezen alkalommal is az égre, hogy erőben, buzgalomban soha meg nem fogyatkozva, tovább folytassa páratlan sikerű apostoli munkáját s fáradsalmainak gyümölcse képen láthassa mielőbb teljes erejében kifejlöve egyházmegyénk annyira epedett buzgó hitéletét.

— **Főpásztorunk római útja.** Püspök urunka mint bevégezte bérmakörútját a hegyaljai espereskerületben Mindenszentek napjára ad limina apostolorum Rómába zarándokol, hogy Ő Szentségének jelentést tegyen az egyházmegye hitéleti állapotáról. Rómában való tartózkodása közel egy hónapot veszen igénybe, mely idő alatt a hivatalos teendőket Fábian Sándor nagyprepost, püspökhelyettes fogja végezni. Úgy a hivatalos, mint a magánlevelek, tekintettel öméltsága csendes visszavonultságára nem fognak Rómába után expedírálni.

— **Tanítói kinevezések.** Bereczki László tanító Nagyverényre 2-ik tanítónak, — Ozsváth Miklós Székelykeresztúrról Selyére k-tanítónak nevezettek ki. —

— **Választmányi gyűlés.** Az erdélyi rk. Irodalmi Társulat választmánya Ujfalusi József dr. elnökle mellett október hó 5-én d. u. 5 órákor a főgimnáziumban gyűlést tartott, a melyen a jegyzőkönyv hitésítése utána Társulat személyi ügyeiről beszámolvá Wagner Sándor szerkesztő Krzyzewszky Géza, gyulafehérvári m. kir. adótárnokot, Kovács János, Szemlér Ferenc és Tamás Albert udvarhelyi rk. főgimnáziumi tanárokat, Matskásy József gyulafehérvári rk. elemi iskolai tanítót, a Társulat rendes tagjainak ajánlotta, kiket a gyűlés egyhangúlag megválasztván, utasította a titkárt, hogy nekik a tagságról szóló díszes oklevelet kiállítsa. Ezután a pénztárvizsgáló bizottság leszámolta a Társulat pénztári forgalmáról, mely szerint 1903. február 19-től október 7-ig bevétel volt: 2270 K. 19 f., kiadás 1836 K. f., tehát pénztári készlet: 434 K. 16 f. — Elnök indítványára ezután ideiglenesen betöltötték a Czimbalmos József távozásával megüresedett ellenőri tisztelet, a melyre egyhangúlag Bartalis József, főgymn. tanárt választották meg. Végül a társulati kiadványok értékesítésének megbeszélésével a gyűlés d. u. 6 órákor bevégeződött.

(Kj)

— **Oktober 6.** A legutolsó magyar szabadságharc vértanuinak emlékét kegyeletesen ülték meg országszerte. Mindenütt kifejezést nyert az az elő meggyőződés, hogy ez a nap ma már nem a gyásznak napja, hanem egy jobb jövőre reményt keltő emlékezésé. Nem hiába halt meg az aradi tizenhárom: vérük hullása és kiröppenő sóhajtsúk magasztos áldozat volt a nemzet szabadságáért. Most e válságos időkben is ebben a hitben és meggyőződésben ünnepeltek mindenfelé. Az áldozat elég nagy volt arra, hogy ne csalatkozzék reményében a nemzet.

A gyulafehérvári főgymn. ifjuság önképzőköre és az egész ifjuság és a tanári kar részvétele mellett az évforduló délutánján négy órákor hazafias énekkel, emlékbeszéddel és szavatokkal ünnepeltek.

— **Az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesület „Marosmenti köre”** ma tartja Zalatnán évi közgyűlését a Kassán felállítandó Rákóczy-szobor javára rendezett ünneppel egybekötve. A gyűlés tárgysorozata érdekes tanügyi dolgokat foglal magában, a kilenc pontból álló ünnepi műsor pedig zenéből, énekből, szavaltából, ünnepi beszédből áll. — A gyűlés tagjai tanulmányi kiadulást is tesznek Bótesre, Detonátára, Abrudbányára és Verespatakra.

— **Ötven éves templomi jubileum.** Valóban kedves és lélekemelő ünnep volt folyó hó 4-én Gyergyó-Ujfaluban. E napon ünnepelte meg a hitközség — tágas, szép — temploma fölszentelésének felszázados jubileumát. Az ünnep magasztos érzetétől áthatott derék lelkész, Várterész Antal, mindent elkövetett, hogy a nagy nap méltóan ünnepltesse meg s felhívta a hívők figyelmét arra, hogy a felszázados jubileumot úgy ünneplhetik meg igazán kath. érülettel, ha a Legméltóságosabb Oltáriszentséggel egyesülnek. A hívők ezt szép számmal meg is tették. Már szombaton este harangok zúgása s ágyuk dörgése hirdette a nagy nap közeledtét. Másnap e tekintélyes község minden tagja sietett az Ur házába; halát adni a Mindenhatónak ezen nagy kegyelemért. A szentmisét megelőzőleg a község népe az Oltáriszentséggel a templomot megkerülte. Ezután fölhangzott gróf Mikes János győ-alfalvi plebános ajkáról a magasztos

„Tedeum”. S utána fényes segédlettel bemutatva a legfölségebb hálááldozatot. Ezt követte Várterész Antal helybeli lelkész ünnepi beszéde. Lelkes, szívhez szóló szép szavakkal fejtegette az első ünnep jelentőségét Megemlékezett beszédében a templom építő ősök erejéről és mint követendő példát állította a hívők elé. Érdekes, hogy ötven év előtt a templomban az első szent misét Kedves István főesperes, győ-alfalvi plebános mondotta s most a felszázados háláadó isteni tiszteletet is a győ-alfalvi plebános végezte. A templomi ünnep végén a vendégszerető lelkész asztalánál örömlökoma volt, melyen részt vett a papság, az egyházi gononokság, a világi előjáróság és a tanítói kar.

— **A brassói szt. Ferenc r. növérek új orgonája.** A kies Brassónak egy szép, csöndes zűgálmás, hatalmas, nagy kert aljában emelkedik a szt. Ferenc r. növérek zárdája, a hitnek, szeretetnek, lemondásnak hajléka. Hosszas küzdelem, hangyaszorgalom, lelkesedés, rajongás, áldozatkészség hordotta össze azokat a köveket, a melyekből épült. A lelkesedők, rajongók táborában előljárt életében az a tisztas pátriárka, kinek emlékezete mindig kiragad engem a jelennek poros, önző létköréből, Istenben boldogult Möller Ede. Az ő tisztas egyénisége, a szt. Ferenc r. nyaház áldozó készsége, mely egymagában többet áldozott kétszáz ezer koronánál, egyeseknek bőkezűsége, kik közül elsőnek kell említenem Schwörer Sebestyén szenszéki ülnököt, ki díszes kökerítéssel építette körül, a zárdát és annak iskoláit modern színvonalra emelte. Már új kápolnát is építettek, csinok, takaros kis kápolnát, melyben naponként tiszta lelkek és ájtatos gyermekek dicsérték az Urat és emlékeztek meg azokról, kik jószágukkal a szent ügyet elősegítették. Ének is csendült meg, de egy ideig hiányzott valami, a buzgó, zsongó orgonahang, mely az üde gyermekénnel édes összhangba olvadva szállna fel az áhitat szárnyain az Urhoz. Nem sokáig hiányzott. A zárda gondos gyntatója Schwörer káplán megkérte jóágos püspök urunkat, kegyeskednék a kápolna számára, mely nyilvános, s így sokan járnak be a gyermekek szülei közül, egy orgonát ajándékozni. Az orgona egy idő óta már ott pompázik a csinos kápolnában és szelíden ömlő akkordjai naponként emelik az áhitat bensőségét. Az új orgona két sor billentyűzetével, változatainak sokaságával, pedálszerkezetével, kombinált összekötéseivel egyike a legjobb illyenretű orgonáknak. Hangja kiváló szakértők véleménye szerint olyan szép, hogy ritkaság zűmba megy. Ilyen értelemben nyilatkozott a kipróbálásánál a brassói városi zenekar kiváló karmestere Lassel R. is. Külső formájában alkalmazkodik a kápolna méreteihez, építkezési modorához, úgy, hogy azzal a legjölesőbb harmóniába olvad össze. Most már az idilli szép kápolnában naponként orgonazengés mellett énekl imádságos szép dalait az a fehérelkű gyermekesapat, mely itt talált otthonra. Bizonyára tudják, hogy ezt a szép, ötezer koronás orgonát az ő jó püspökük ajándékozták nekik. És bizonyára minden napon ima röppen ajkukról az ég felé, melyben Isten áldását esdik le számára. Ártatlan szívük imádságát pedig meghallgatja.

— **Borszék világhírű fürdőjét** a tulajdonos két község bére adta ötven évre, mert a házi kezelés sehogysem váltott be. Össze-vissza két komoly ajánlat érkezett sa kettő közül Fekete Mór kapta meg a bérletet elég jutányosan. A bérlet az első 15 évben 70'000, a további 20 évben 80'000, s az utolsó 15 évben 90'000 koronát fizet. Ezenkívül köteles a bérlet az első öt évben fél millió korona értékű beruházást tenni, a mi a bérlet

lejártával a birtokosságnak marad; a további szükséges beruházást pedig feláron váltja vissza a tulajdonos. Ha mindez beválik: akkor talán Borszék is képes lesz majdan az egész vidék jólétét előmozdítani, különösen, ha a közlekedés javultával a nagy világ részére is könnyebben lesz hozzáférhetővé.

— „Az Új-Lap és a Zászlónk“ Szebb, kedvesebb, érdekesebb és árba nézve olcsóbb sajtóterméke nincsen a kath. magyar hírlap-irodalomnak, mint az Új-Lap és a Zászlónk című havi gyönyörűen illusztrált ifjúsági lap. Önmagának óriási örömet, megújulást, ritka lelki élvezetet és nagy tájékozottságot szerez, a szent kereszténység igényeké pedig, mely — bármilyen szegények is legyünk, mindnyájunk szíven fekszik, végtelen szolgálatot tesz, aki ezen lapokat veszi, olvassa, szellemileg és anyagiilag pártolja és olvasásra másoknak is tovább adja.

Az „Új-Lap“, mely megjelenik mindennap, hétfőn is, filléres újság és előfizetési ára: egész évre 12.20 K.

Az előfizetőknek kedvezményes áron szállítja a Budapesti Bazar dústartalmu, magas színvonalu magyar modern divatlapot, — és az „Urambátyám“ című egyetlen magyar társadalmi élelapon. —

A „Zászlónk“ ifjúsági havilap szemén szedett gyöngyökkel és arany igazságokkal, mely nemesak az ifjunak, hanem a felnőtteknek, a családtagoknak is végtelen örömet okoz, gyönyörü képei szép elbeszélései, remek versei, sikerült talányai és minden nembe vágó érdekesebbnél érdekesebb pályateteivel — előfizetési ára: egész évre csak 2 korona.

Vegyük, terjesszük, olvassuk szorgalmasan, ajánljuk, adjuk oda mindenkinek ezt a két lapot, hogy egyik vagy másik senkinek a szobájából bármilyen szegények is legyünk, soha ne hiányozzék.

— **Elismerő nyilatkozat.** Örömmel értesitem ft. paptársaimat arról, hogy f. évben templomom berendezését um. föltár, mellékoltár, szöszék stb. szükségleteimet hazai egyházi műiparunk tehetséges művésze Schmidt János budapesti oltárépítő úr szállította. Szállítmánya várakozáson jóval felüli, precíz és finom kidolgozása messze túlszárnyalja hasonló, külföldi cégek készítményét. Felhasználható anyagok felülvizsgálása alkalmával a legnagyobb lelkiismeretességről győződünk meg, pontos és előzékenységgel mindnyájunkat lekötött: árszámításai jutányosak, fizetési feltételek kedvezők, szóval Schmidt János úr ügyis mint művész, ugys mint lelkiismeretes róm. kath. méltó nemes hivatására s bátran mondatjuk, hogy hazai egyházi műiparunk kiváló tehetsége. Ezek után bátor vagyok ft. paptársaimnak szives figyelmét nevezett cégre az iránt felhívni, hogy szükségleteinek beszerzésével forduljanak bizalommal Schmidt János budapesti oltárépítő úrhoz, lakik Budapest VIII. Gólyau. 43 sz.) ki tehetsége, szerény és előzékenységénél fogva elismerésre és pártolásra méltó. Ezen sorokat minden befolyás nélkül pusztán meggyőződésből adom kezeimből, miáltal ugys mint pap, de ugys is mint hazafi fi. lelkes uraknak akarok szolgálatot tenni. Isten vezényelje Schmidt János nemes működését. Abosfalva, 1903. szeptember 30. Báró Apor István patrónus s. k. Dr. Sántha Albert, plébános s. k.

London vallásos élete.

(D. L.) Érdekes képet vet London vallásos életére Charles Booth könyve, melynek két első része már 1899-ben látott napvilágot, s mindkét

rész jelenleg második kiadásban forog közkézben. A harmadik rész pár év előtt hagyta el a sajtót. A mű címe „London népszerűségének élete és munkája.“ Az első rész négy kötetben tárgyalja London lakosságának szegénységét, a második rész öt kötetet szentel London iparának, míg a harmadik rész a vallásos életet ismerteti.

Sok száz ember hozta áldozatul önkéntes, önzetlen működését, ha a szükséges statisztikai adatok kéznél legyenek, de ezt a rengeteg anyaghalmozást rendezni, megélnéni, s a tudomány és a gyakorlati társadalmi törekvések számára gyümölcsözővé tenni, erre egyetlen egy ember lángeszére és önfeláldozására volt szükség. S e mellett bámulandó, hogy a férfi nem valami szobatudós, a ki minden idejét a nagy mű elkészítésének szentelhetné, hanem egy kereskedő, a ki terve megvalósítására csak szabad óráiban gondolhatott. Műven tizenhét évig dolgozott. Figyelmét semmit sem kerülte ki, s e mellett nem állapodott meg a pusztá látszatra, hanem London társadalmi viszonyainak csaknem hihetetlenül mélyreható ismeretével világítja meg művét. Jótékonyintézetek, közigazgatás, rendőrség, egészségügyi állapotok, iszákosság, prostitúció, büntettek, házasság, takarékoság mindezekre nagy figyelmet fordított, de mindezeknél többre becsülte a vallást. Csupán külsőleg is megmutatta, mily nagyra becsüli ő a vallást. Előadásában gondosan kerülte, nehogy valamely vallásfelekezetet különösen kiemeljen, de az egész művön érezhető, hogy mélyen vallásos kedéllyel van dolgunk.

Booth vizsgálódásainak végeredménye elretentő. „A népszerűség nagy része“ mondja ő maga „melyet közönségesen munkás osztálynak nevezünk, s a mely társadalmilag a középosztály alsó rétege és a teljesen szegények között áll, általában minden vallási felekezeteken kívül van.“

Nagyon szomorú, hogy a vallás, mely isteni alapítójának szándéka szerint mindenek előtt a szegényeket, megterhelteket és fáradozókat van hivatva gyámolítani, a gazdagok monopoliuma lett.

Booth két dél-londoni lelkész ítéletét idézi, kik azt mondják, hogy a templomba járás nem egyéb, mint a társadalmi állás kérdése. Egy bizonyos osztály megy a templomba, ha egyenesen vissza nem küldik, míg egy másik osztályt semmi áron sem lehet templomlátogatásra bírni.

Ő maga azt mondja, hogy a templomokat az előkelők és azok monopoliúmanak tekintik, a kik a náluk gazdagabb emberek támogatását keresik.

Mindemellett nagyon jól ismeri azon munkások őszinte törekvését és hősi buzgalmát, a kik a szegények között működnek. E vallásos tevékenység a szegények körében főképp miszások alakjában nyilvánul. Bár ezek igen sok jót művelnek, de Booth szerint kevésbé ott, a hol működniök kellene. Ott is, ahol a missziókat nagy tömeg látogatja, a hallgatóság nem a szegénységbe merült szomszédok köréből, hanem a távolabb lakó tehetősebb osztályokból kerül ki. A közelben lakó szegény embertömeg hidegen marad a missziókkal szemben. Még rosszabb, hogy a vallási közösségek ama különben dicséretes törekvése, hogy e szegények sorsán egyidejűleg anyagilag is könnyítsen, egyesülve azon törekvéssel, hogy előbb maguknak hivatást szerezzenek, hogy azután rájuk hathassanak, igen sajtáságos rendszereket létesítenek. Ugyanis az irlalmasság testi eszeledeteinek rozsl vezetett gyakorlata s a féktelen verseny, minél több hivatást gyűjteni, Booth szerint igen rozsl helyzetet

teremtett, mivel ezáltal a vallást domoralizálják s a vallás hitéletét veszteli. „Az evangelium és al-miszálkodás összevegyítése a hitelgés és aljasság légkörébe visz s úgy a vallás mint az irlalmasság iránt bizalmatlanná tesz.“ Így keletkezik aztán az u. n. mumper typos, a ki jelen van az isteni tisztelaten azért, a mit fizetnek neki.

Fordítsuk most figyelmünket az egyes vallásfelekezetek helyzetére és értékére!

Mindenek előtt igen érdekes Booth ítélete a katholicizmusról. Booth maga tősgyökeres protestáns, a ki egy helyen Angliának a római egyház bekebele való visszatérését kimerikus álomnak tartja. Ez azonban nem akadályozza őt, hogy a kath. egyházat előítélet nélkül bírálja meg és működését és előnyeit őszintén ismerje el. Azt mondja róla: A kath. egyház tevékenysége az értelem és kedélyre való behatások egész sorozatával, vezetésnek és befolyásnak minden formájával, melyek a vallás érdekében gyakorolhatók, az élet bármily körülményei között élő férfiakra és nőkre egyaránt kiterjed. E mellett az egész rendszer a tökéletességnek oly magas fokára jutott, s oly alaposágnak béléget viseli magán, hogy vele szemben az összes protétáns felekezetek csak kontárkodásnak látszanak.“ (III. köt. 241. l.)

A római egyház hatalmának valódisága ép úgy észlelhető a magasabb, mint az alsóbb osztályoknál; a képzett elemen ép úgy, mint a tudatlanokon; s nem kevésbé az olyanoknál, a kiknek minden földi előny és élvezet hatalmukban van, mint azoknál, kik mindebből semmivel sem rendelkeznek. A szegényeknek ép úgy, mint a gazdagoknak a vallás a legfőbb java. Igaz vallás, mely bárhol találjuk is föl, az Isten előtti egyenlőséget magával hordja. Magas rangú személyeknél is, legyenek azok születésök óta katholicusok, vagy ujonnan nyert konvertiták, a vallás behatol egész életükbe, mi a protestánsoknál ritkán található.

A kath. egyház ezen előnyeinek fogva az óriási város vallásos életében sokkal nagyobb szerepet játszik, mint azt híveinek aránylag kevés számától — 200 ezer 5 millió között — várni lehetne, s épen ezért London legnagyobb hatalmai közé tartozik.

Az idézett sorokból következik, hogy Booth a kath. egyházat nem akarja belevonni London vallásos életéről mondott általános ítéletébe. Ezzel szemben az anglikán egyházzól s a különböző protestáns felekezetekről mondott ítélete igen lehagoló. Legrosszabbul az anglikán egyházzal bánik el. Azt mondja róla: „Elméletileg talán lehet még a néptömeget az anglikán egyházhoz tartozónak tekinteni, de valóssággal csak egy kis része tartozik még hozzá, s ha tekintjük az anglikán egyház általános tehetetlenségét, mely a népek egy kis részét is magához ragadni képes, ez esetben ennek egyedüli érvényességét és a megsértettség érzetét, ha egy másik vallásfelekezet az ő állítólagos hatáskörébe nyul, egy kissé nevelésesnek találjuk. Az anglikán egyház különfeleái látszólag könnyen bálnak el a gazdagokkal. De az anglikán egyház, mint a sziveket átható szellemi hatalom, mely képes volna híveinek tömeget felemelni, a gazdagok közt is sok nehézséggel küzd.“ Ha ezek az isteni tisztelaten jelen vannak, ez főképp azért van, mert a templomba járás az illemhez tartozik. „Az anglikán egyház protestantizmusa önmagának tetszelgő „jámboroskodással“ fajult, mely fejét a homokba rejt, csak keveset rokonszenveznek vele, egészen kívül áll az életen, s teljesen tehetetlen, hogy a szívet megindítsa.“

Az anglikán egyháznak a többi protestáns felekezetekhez való viszonyáról a következőleg nyilatkozik Booth.

*) Life and labour of the People in London. By Charles Booth. I. Series „Poverty“ (4 vols), II. Series „Industry“ (5 vols), III. Series „Religions Influences“ (7 vols). London Macmillan.

„A fő nehézség az államegyház és többi egyház közötti viszonyban van, mivel ezek annak fenntartását és igényeit el nem ismerhetik. Első sorban az államegyházat éri a vád, mivel neki áll érdekében, hogy a felekezeti ideákon felül emelkedve a vezetést kezébe vegye. Azonban vonakodás nélkül ki merem mondani, hogy az államegyház saját feladatát elhanyagolva, lábainál hagyta heverni. Hogy ezt gyakorolhassa, természetesen le kellene mondani a dogmatikus tekintélyről, melyet úgy is gyakorolni képtelen, úgyszintén a középkori igényekről, melyeket Rómának egész méltányosan átadhatna. Ez ugyan egy új korszak kezdetét jelentené, de újaszerű nem volna szükséges. Másoknak a megillető helyet átadni annyi volna, mint a saját helyét betölteni és ezt nemcsak Londonban, hanem mint az összes angolul beszélő népek anyae gyháza.”

A „congregationalista” egyházzól, mely csaknem kizárólag a középosztályé, ezt mondja: „Nálunk a vallás és illem karöltve járnak. Készséggel elismerik a vallás tekintélyét, hálat adnak Istennek jótéteményeiért s imádkoznak, hogy saját és mások javára helyesen használhassák azokat. Életelvükben a fanyságnak nyoma sem található. Az élvezet nincs eltilva. Törékvésők célja a boldogság; ezt pedig az egymás és a világ iránti kötelességek teljesítésében keresik. Papjaik ezt prédikálják és igyekeznek e szerint eszelekedni. Templomaikat vonakodás nélkül használják fel bármire is célra, mely nem kifejezetten vallásos. Koncertek, népszerű felolvasások, társadalmi és politikai kérdések megvitatása nem idegen az ő templomaikban. Ha végülnek Krisztus szavai szerint a lelkek megmenekítését tekintjük, ez esetben a „congregationalisták” eljárását elhibáztottnak kell tartanunk és mégis kétségek nélkül üdvös és tartós befolyást gyakorolnak, még pedig a jó irányban.”

A congregationalistákkal szemben állnak a baptisták. Világnézetük végtelenül sivár. A pokol ép oly nagy szerepet játszik náluk, mint az ég. Minden élvezetet bizalmatlansággal fogadnak. De Londonban több hívőt számlálnak őket, mint a többi vallásfelekezetek együtt véve, de „míg a congregationalisták világnézete önmegelégedést szül, addig a baptistáké a pietizmust ápolja, s ezáltal megveti a talajt, melyből a képmutatás gyűlöletre méltó leple nő.” A wesleyanusokról azt mondja Booth, hogy az egész gépezetet, mely a nemzeti egyház megteremtésére szükséges, az ő rendszerük nyugtatja. „De minden energiája, tevékenysége, buzgalma és lelkesültsége mellett is valami üres, ki nem elégítő és nem valódi jószág az, a mire helyes kifejezést találni nagyon nehéz. Ha a congregationalisták nézete önmegelégedettségre, a baptistáké egy kétes értékű pietizmusra vezet, úgy a wesleyanusok lelkesültsége a túlhajtott frázisgyártásnak szolgál alapul. A jelentések mindig nagy hangon kezdődnek, hogy a jelentők pénzt kapjanak érte.

Az evangélikus missziók közül Booth az „Üdvhadserégét” teszi első helyre; szerinte három szempontból ítélendő meg az „Üdvhadserége.” Először: mint az evangélium terjesztésére alakult „társaság.” Erről így nyilatkozik: A kísérlet valódiságát és nemességét kétségbe vonni nem lehet, s ezen fölül a dolgot a legjobb végén kezdték. A megváltás evangéliumát az Üdvhadserége tisztán és frissen hozta mindazoknak tudomására, a kik azt még eddig nem ismerték. Annál inkább különös, hogy a mozgalom Londonban még mindaddig nem érte el a kívánt eredményt, hogy t. i. az evangéliumot Londonban a szükséges mértékben elterjessze.”

Másodszor: mint tulajdonképeni vallásos társulat vagy „vallásfelekezet.” E szempont-

ból nézve Booth az üdvhadserégét eredménnyel működőnek tartja. „Főérdeme abban áll, mondja Booth, hogy híveit, kiket új kötelekkel fűz magához, s kiket erősít, s a kibek a buzgalmat fölkelte, a világ vallási és társadalmi jólétének előmozdítására serkenti.”

Harmadszor: mint társadalmi tényező s ez irányú működése páratlan, a mit azok is elismernek, kik az üdvhadserégének vallási működését nem helyeslehetik.

Általában a szép, melyet Booth London vallásos életéről elénk állít, nagyon barátságos. Szomorúan látja az ember az óriás városban egymással ellenségeskedő felekezeteket; a vallásos érzést föllázító összekeverését az isteni és emberi dolgoknak a különböző hitközségek-nél és mindenk előtt az általános közönységet, melyly a nép egész osztályai bármilyen vallás iránt is viselkednek. Minden elegendő arra, hogy emberi számítás szerint London vallásos életének javulására nézve hosszú időkre minden reménnyel felhagyjunk.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* *Megjelent a „Jézus legszentebb Szíve nagy képes népnaptára az 1904-ik évre.”* Rendkívül izlően van kiállítva ezen általánosan elterjedt és közkedvelté vált naptárnak jövő évre szóló negyedik évfolyama. Terjedelme 10 és 1/4 nagy iv vagyis 164 oldal. Tartalma fölötte tanulságos és változatos. Olvashatunk benne épületes cikkeket Jézus legsz. Szíve tiszteletéről, sok érdekesítő eredeti elbeszélést az ország és világ múlt évi legfontosabb eseményeit, hasznos tudnivalokat az élet számára, fölvidító éleket. Hetvenöt képe egytől egyig nagyon sikerült és díszes. Gyönyörű műmelléklete a gyermek Jézus a templomban ábrázolja. Ezt a színes műmellékletet Oer lovag, az Európaszerte hírneves egyházi műfestő készítette. Oly díszes ez a műmelléklet, hogy e miatt egyedül is érdemes volna megszerezni a naptárt. Mindezeknek figyelembe vétele után bátran elmondhatjuk, hogy a „Jézus legszentebb Szíve nagy népnaptára” a jövő év egyik legsikerültebb naptára fog lenni. Viszontelárusítókak illetve csoportos megrendelés esetén direct a Szombathely-Egyházményei Könyvnyomdából Szombathely, Vas megye ha rendelik postán, vagy vasuton bermentve szállítva a következők: Magyar Jézus Szíve naptár: 1 drb. 60 fill., 10 drb. 4 kor., 20 drb. 6 kor. 80 fill., 30 drb. 11 kor., 40 drb. 13 kor. 60 fill., 100 drb. 32 kor., 500 drb. 150 kor., 1000 drb. 300 kor. Egyes szám bolti ára 60 fill.

Pályázatok.

— *A magyar-zsáki* róm. kath. iskolánál nyugdíjazás folytán megürült kántortanítói állás járandóságai: államsegély 496 K., kepecimen a hivatól 140 K., segélyalából 48 K., tandíj 35 K., földhaszonélvezetből 15 K., temetésekből átlag 25—30 K., államkötvény szelvényből 8 K., természetben ujtott lakás melléképületekkel. Kötelessége püspöki tanterv szerint hat osztályt vezetni s a kántori teendőket önállóan végezni. Okleveles pályázók kelően felszerelt irataikat október hó 16-ig adhatják be.

Vécke, 1903. okt. 5.

Csiszér János,
isk. széki elnök.

— *A petrozsényi* megürült kántori állásra ezennel pályázatot hirdetek. A kántor kötelessége: közreműködik az istentiszteletnél hétköznapiokon, vasár- és ünnepnapokon, az időközti rendkívüli áhitatgyakorlatokon, temetéseken; délelőtt délután felettes lelkészi hatóságának utasításai szerint. Az ifjúságot heti négy órában

egyházi énekekre oktatja, templomi férfi-énekkart szervez és vezet. A népéneket az egyház szellemében — különösen misék és vecsernyék után néhány egyházi ének vezetése által — fejleszti. A házzenteléseknél a plebánus utasítása szerint közreműködik. Feddhetlen, józan, tiszta erkölcsű háziéletet él. Javadalma: a) próbaévre, évi 1000 kor. fix fizetés havi utólagos részletekben; évi 200 kor. lakpénz évnegyedes előleges részletekben, évi 250 kor. minimális stóla havi utólagos részletekben. Összesen évi 1400 kor. b) véglegesítés után évi 1200 kor. fix fizetés havi utólagos részletekben, évi 300 kor. lakpénz évnegyedes előleges részletekben, évi 250 kor. minimális stóla havi utólagos részletekben. Összesen évi 1750 kor. Próba évet letele után a hitközségi egyháztanács egy-szerűen szavazattöbbséggel hozott határozattal dönt hogy felterjesztessék-e az illető végleges kinevezésre Püspök úr Öméltóságához vagy sem. Pályázni akarók — okmányokkal, életkoruk, állapotuk hiteles jelzésével stb. felszerelt pályázati kérvényüket egyenesen az alulírt plebánushoz címezve f. é. október hó 15-ig küldjék be.

Pályázók kérvényük sorsáról okt. végéig értesítve lesznek.

Petrozsény, 1903. szeptember 21.

Gróf Toldalagi Samu,
plebánus, hk. elnök.

Az ezredéves Országos kiállításon kiállítási érmmel kitüntetve, kitünő izlésért és jeles munkáért.

CSUKA ANDRÁS

papi szabó, reverenda- és czimada-készítő.

Az 1896. évi orsz. kiállításon a bíboros herceg-prímás rendelkezései állította ki. — 1877. óta készít papi és polgári ruhákat, birretum, pallium műczettumokat és czimadákat stb.

Budapest, IV. Papnövelde-u. 8. I. II. ajtó II. ud.

Czegemet a t. papság figyelmébe ajánlom, törekvésem oda lesz irányulva, hogy megrendelőimmet jutányos árak mellett pontos és lelkiismeretes kiszolgálás által teljessé jelsen kielégítem.

Balla Frigyes

akadémiai festő

Öméltósága Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök úr udvari festője.

Elvállalja a műfestészet körébe vágó **mindennemű festészeti munkák** pontos, előnyös és művészi elkészítését.

Oltárképek, templomok kifestése, olaj-aquarell vagy pastel festésű arcképek a legnagyobb művészettel hoztának forgalomba.

Műterme ARADON, Tökölj-tér 7-ik szám alatt.

Elismerő és ajánló nyilatkozatok és levelek bármelyik rendelkezésre bocsájtattak.

BALLA FRIGYES,
akadémiai festő.

éhetővé teszi, hogy a szobák mázolás alatt és használtassanak, mivel a kellemetlen szag is assu, ragadós száradás, mely az olajfestékek és z olajlakkok sajátja elkerülte. E mellett asználata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezeti a mázolást. A palló neves tárggyal feltörölhető, anélkül, hogy elvesztene fényét. Meg kell különböztetni

szinezett szobapalló fénymázt, sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akárcsak az olajfesték fűdi be a pallót s egyúttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi és új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolást, stb.; van azután:

tiszta fénymáz (szinezetlen)

új pallóra és parkettra: mely csupán fényt ad. Különösen parkettra és olajfestékkel már bemázolt egész új pallóra való

Csak fényt ad, ennélfogva nem fűdi el a famustrát. Postacsomag, körülbelül 35 négyzet méter (2 közép nagyságú szobára való) 5 fnt 90 kr. vagy 9¹/₂ márká

A közvetlen megrendelések minden városban ahol raktáron vannak ide küldendők — Minta mázolások és prospektusok ingyen és bementve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel azt a több mint 35 éve létező gyártmányt sok felé utánozzák és hamisítják, rossz és gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba

Cristoph Ferenc
a valódi szobapalló fénylakk feltalálója
és egyedüli gyártja.

FŐRAKTÁR:

DAHINTEN VIKTOR
vaskereskedésben. GYULAFEHÉRVÁRT.

Már 1 koronáért 50.000 korona nyerhető.

ORVOS-sorsjáték

Budapest, IV., Váci-utca 17/a.

Már 1 koronáért 50.000 korona nyerhető.

Főnyeremény 50.000 kor. ért.

Egy sorsjegy ára 1 korona.

f. é. október hó 10-én lesz.

Orvos-sorsjáték központi irodája:
BUDAPEST, IV., VÁCZI UTCZA 17/a.

Sorsjegyek kaphatók helyben: mindenhánytőzsdében és mindenvidéki városban.

Sürgöny: Blaskov 22 Sokszorosan kitüntetve.

TEPLOM FESTÉS.

Első országos műfestészeti és iparművészeti intézet Alapítatója 1887-ben.

Olajba oltárkép

magas centm.	50	70	90	100	125	160	180	220
korona	25.—	40.—	55.—	70.—	100.—	125.—	170.—	200.—

Egy életnagyságú arckép, mert örök becsé van és egyszersmind szobadisz. továbbá előnyös nász-, név- és születésnap, vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándékol szolgál. — Ezeket az arcképeket bármilyen beküldött fénykép után a legfinomabb kivitelben készítem.

Nagysága	25×32	35×45	55×65	65×80	75×110	85×125	100×150
	18	25	40	55	95	120	180

Poichromozott fa-szobrok, aranyozott szellel

magas centm.	50	70	90	120	140	150	160	170	180	200
korona	30.—	40.—	50.—	100.—	135.—	150.—	170.—	185.—	240.—	300.—

BLASKOVITS BÁTORI MIHÁLY

Szabadka, VII. kerület, Erdő-sor 66. szám.

A főt. papságnak bíboros hereceprimás úr ő eminenciája 67.898. szám alatt és Tolnai Festetich Taszilo gróf úr ő nagyméltósága által ajánlva. Az oktatást ő nagyméltósága Császka Gy. kalocsai érsek úr nagylelkű áldozatkészsége folytán olaszországi műfestők és műmárványozóktól nyertem

Templomfestés stilszerint, gipsz-márvány (stucco), kereszték aranyozása állvány nélkül. Templommeszelés eső által le nem mosható. **Oltárképek festése művészi kivitelben bámulatos olcsón.** Szegényebb egyházaknak 25% engedmény! **Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre bocsájtatnak**

Főpásztori körlevelek

csinos bekötését jutányos árért és gyorsan eszközlő **Papp György** könyvnyomtató intézetének könyvkötészeti osztálya és Lelkészi hivatali nyomtatványok dús raktára.

GYULFEHÉRVÁRT.

Sürgönyezim: **Papp György** könyvnyomtató Gyulafehérvárt.